

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Arieșana, Bândăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz, Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Ecconomia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavosdia), Isrorul, (Sângeorgiu), Isrorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Răureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercășiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Tâbleșana, Timișana, Ulpiana, Univea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânmartin), Vulturul, (Tâșnad, Zărăndeana, Zlăgheana.

Prețul de prenmărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„Ustredna Banka” și băncile noastre.

Înainte de aceasta cu câțiva ani s'a înființat în Budapesta o modestă bancuță slovacă sub numirea de „Ustredna Banka”, adevărat pe românește „Banca centrală”. La un an sau doi ea a ajuns în sfera de interese a băncii cehe din Praga, cunoscută „Ustredna Banka”, care a ajutat-o să-și mărească capitalul social și a prefăcut-o în o expoziție a ei pentru Budapesta și țara ungurească. Ca și protecția sa din Praga, așa și „Ustredna Banka” a căutat legături cu băncile mici românești, oferindu-le credite de reescont. A și izbutit să-și creeze legături și clienți buni în multe din băncile noastre, mai cu seamă că în direcțiune intraseră și doi fruntași ai vieții noastre publice: dnii Sava Raicu, directorul „Victoriei” și Dr. Aurel Vlad din Orăștie. Afară de aceasta între funcționari se găsiă și dl Virgil Bontescu, un tânăr cunoscut și cu bune legături la băncile românești. Cum a lucrat aceasta bancă cu institutele noastre până acum, de prezent nu ne preocupă. Le va fi făcut servicii dar în schimb își va fi avut și ea bune câștiguri. Procedura ei prezentă față de băncile noastre însă nu ne mai poate fi indiferentă. Auzim că la unele bănci le cere, pe lângă materialul de cambii escontat și declarații de garanție din partea membrilor direcțiunii, precum și să cumpere obligațiuni pupulare cu 4% de ale băncii „Ustredni Banka” din Praga. Nu știm

cum să calificăm aceasta procedură? Noi știm că fiecare creditor e dator să grijească de creditele acordate și să ceară acoperirea, ce o află de necesară. Foarte bine. Numai cât „Ustredna Banka” trebuia să facă aceasta la început, atunci când a acordat creditele și nu acum. Dacă atunci materialul de escot al băncilor noastre a fost bun, desigur că așa este și astăzi. Dacă atunci nu a fost lipsă de declarațiuni de garanție, de bună samă că nu este nici astăzi. Dar, în sfârșit, treacă-meargă și aceste declarațiuni de garanție. Oamenii noștri le dau căci sunt convinși că sunt numai niște acte formale, dat fiind că materialul țărănesc din portofoliile băncilor noastre este absolut sigur. Tot ce nu putem ierta este procedura numitei bănci de a constrânge în împrejurările de astăzi institutele noastre să cumpere obligațiuni pupulare cu 4% dela banca ceică din Praga. Nu putem erta, pentru că procedura este în adevăr nejustificată. Ea provoacă băncile noastre să cumpere obligațiuni și dacă vreuna nu voește — știm un caz concret — îi cumpără am putea zice cu sila. Ii cumpără obligațiuni cu 4% și *al pari*, astăzi, când chiar și renta de stat de 4% notează numai 86. Prin aceasta procedură se păgubesc simțitor băncile noastre.

Am adus la cunoștința publică procedurile institutului „Ustredna Banka” și rugăm pe cei doi reprezentanți ai noștri să intervină nu numai să se pună capăt acestor stări, dar să se și dea garanție băncilor noastre că obligațiunile pupulare amintite vor

fi reprimite cu acelaș curs. Să i se spună că băncile noastre sunt rezistente și să nu se uite că ele au acții și obligațiuni cehe, pe cari ușor i le vor putea pune la dispoziție. Așteptăm!

Părerii referitoare asupra situației.

Continuăm în cele următoare publicarea părerilor încă câtorva bărbați marcanți ai vieții financiare-economice din Ungaria asupra situației financiare actuale.

Dán Leó, consilier comercial, se ocupă cu efectele crizei financiare asupra comerțului și industriei și cu enunțările cunoscute ale conducătorilor dela băncile mari, după cari *criză de bani* nu este, ci cel mult se poate vorbi de o *lipsă de bani*.

Dán zice, că ne aflăm în plină criză de bani, provocată în mare parte de băncile mari, din capitală a căror interes eminent este, ca aceasta stare să dureze cât mai mult, aducându-le beneficii mari și făcându-le stăpâne atotputernice asupra comerțului și industriei. Și băncile mari își întind mrejele și asupra băncilor mici și mijlocii, pe cari prin detragerea sau restrângerea creditului le discreditează în fața publicului, ajungând în modul acesta a domina singure situația pe toată linia.

Criza de bani — continuă Dán — nu numai că există, dar, durere, este și în continuă creștere. Urcarea etalonului la Banca Angliei, necondiționat va provoca în curând urcarea etalonului în Berlin și apoi și la noi. Bani se vor scumpi deci și mai mult și pe Octomvrie — Noemvrie *ne putem aștepta la o încordare a piețelor de bani față de care chiar și memorabila criză din 1907 a fost numai o jucărie*. Băncile se nizuiesc pretutindenea să-și incasseze pretensiunile, restrâng creditele și în modul acesta se aglomerează la ele capitaluri enorme, în urma cărei împrejurări însă *prin Ianuarie — Februarie a. v. va fi o abundență de bani extraordinară*, astfel, că cei-ce vor putea eși cumva din lunile de criză Octomvrie și Noemvrie, vor fi asaltați în primele luni ale anului viitor de ofertele băncilor, cari vor căuta plasare pentru capitalurile lor.

*

Asupra crizei financiare s'a pronunțat, și proprietarul unei firme de bancă privată: *Dr. Szalvi Géza*.

După părerea acestuia criza financiară, ce durează deja de un an și mai bine este generală, dar a fost resimțită dintre toate statele europene mai vehement la noi și în parte în Austria. Cauza este deoparte lipsa de capitaluri a țării, iar de altă parte lipsa de organizație a finanțelor noastre. De o criză economică, de o catastrofă a vieții comerciale nu se poate vorbi. Se vorbește și scrie atât de mult despre criză, fiind-că de fapt situația actuală a ruinat o mulțime de existențe, particulari și familii și publicul în

fața numărăoaselor jertfe și a mărimii perderilor nu cercetează cauzele falimentelor neașteptate, precum nu s'a interesat mai înainte dacă prosperitatea cutărei întreprinderi este justificată sau nu.

Așa numita criză și-a luat începutul prin greutatele ivite în mersul afacerilor băncilor mijlocii și mici din capitală și provincie, provocată de băncile mari, cari pe neașteptate și toate deodată au restrâns, și mai târziu au sistat, creditul băncilor mici, dintre cari o mulțime s'au prăbușit. Greșala băncilor mari însă nu zace în aceea, că au lăsat să falimenteze numărăoase bănci mici, căci procedura urmată de ele află în parte justificare în împrejurările date. *Greșală, păcat mare au comis băncile mari atunci, și prin aceea, că în anii premergători timpurilor critice, de acum au făcut posibilă și au promovat întemeierea, extinderea și dezvoltarea băncilor mici și mijlocii, decapitate de ele acum și cari cele mai multe, dela început n'au avut nici un titlu de existență*.

Criza actuală pe lângă părțile sale rele are și o parte bună: a pornit un proces de purificare, care este salutar și a fost deadreptul necesar pentru viitoarea dezvoltare sănătoasă a vieții economice a țării.

*

Iată și părerea a doi bărbați din tabăra agrarienilor asupra situației financiare.

Unul este *Rubinek Gy.*, directorul asociației regnicolare agricole. După părerea acestuia criza de bani este generală în toată Europa, dar este resimțită în măsură mai mare la noi decât în alte țări. Intre cauzele generale ale situației încordate cele mai însemnate sunt: creșterea extraordinară a produselor și a plăților muncitorești. Creșterea acestora din urmă la rândul ei a provocat creșterea generală a consumațiunii, iar aceasta a ridicat producțiunea industrială. Pentru producerea aceleiași cantități de produse însă se cer azi capitaluri cu 80—100% mai mari decât acum 10 ani. În modul acesta s'au imobilizat capitaluri uriașe, cari lipsesc acum din circulație.

La încordarea piețelor de bani au contribuit în mare măsură și nesfârșitele pregătiri de războiu, cari reclamează an de an investiții tot mai mari. Înarmările înghit an de an miliarde, cari se retrag din circulație.

Dependența țării de străinătate în cele financiare încă a contribuit la înăsprirea situației. De altă parte băncile înmulțite ca ciupercile au procedat în mod ușuratic la acordarea de credite și în deosebi se simte lipsa capitalurilor investite în parcelări. Situația o agravează și rezerva nemotivată și nestabilitatea creditelor băncilor mari, cari nici pe lângă acoperirea cea mai neexceptionabilă nu acoardă împrumuturi, sau și dacă acoardă, cei interesați nu cutează a face uz de credit nefiind niciodată siguri, când li-se revoacă acela și li-se fac calamități. De altă parte rescumpărarea scrisurilor fonciare ungare aruncate pe piețele străine au reclamat mai mult decât K 200.000.000, cari acum iarăși lipsesc circulației interne.

Cât va mai dură criza actuală nu se poate ști. La tot cazul pân'atunci, până când capitalurile economisite se vor înmulți în așa măsură, încât vor suplini lipsa de capitaluri, ce caută plasare și care este atât de resimțită în piața internațională. Dar și până atunci va fi consult ca fiecare să evite și restrângă la minimal operațiile de credit și să nu intre în afaceri nouă riscate.

*

Bernát István, directorul „Asociației agricole maghiare” este de părere, că veștile despre situația încordată a pieței de bani sunt exagerate. Bani, ce-i drept sunt scumpi și rari și în general afacerile stagnează, dar viața economică a țării a trecut prin proba de foc fără mari sguđuri. Seria de falimente, așteptată de unele cercuri, n'a urmat

Cauzele lipsei de bani este avântul extraordinar și fără precedentă a industriei și comerțului nu numai în Europa, ci și în America.

Asupra agriculturii situația actuală încordată n'a exerciat vr'un efect deosebit; numărul vânzărilor forțate nu s'a înmulțit în măsură mai mare și tărănimea cu ajutorul însoțirilor trece cu destulă ușurință peste timpurile grele, ce dominează deja de atâta vreme.

Contabilitatea afacerilor de asigurare.

— Agenturi și reprezentanțe. —

Astăzi când „Banca generală de asigurare” și-a început activitatea, contabilitatea afacerilor de asigurare a devenit o chestiune care trebuie să ne preocupe în cercuri tot mai largi. În special ea trebuie să preocupe pe conducătorii și funcționarii băncilor noastre, cari, după felul cum e contemplată organizația băncii de asigurare, sunt chemați să o reprezinte prin agenturile și reprezentanțele ei. Aproape fiecare bancă românească are sau va avea — direct sau prin vre-unul din funcționarii ei — o agentură a „Băncii generale de asigurare”, pe sama căreia va trebui să se poarte o contabilitate potrivită. Felul acestei contabilități este unul și același; cadrele și extensiunea ei însă variază după împrejurări și respective afaceri.

Ca să ne putem însă da samă despre felul unei contabilități potrivite pe sama agenturilor și reprezentanțelor unei bănci de asigurare, socotim că e necesar să dăm unele lămuriri prealabile. E lipsă să fim în clar pe deoparte cu natura și împărțirea afacerilor de asigurare și felul cum se administrează acestea la centrala băncii de asigurare și pe de altă parte cu felul cum este și trebuie să fie organizată o agentură activă.

Afacerile de asigurare sunt de mai multe feluri. Sunt afaceri de asigurări contra focului, afaceri de asigurări asupra vieții, contra spargerilor, grindinei etc. Afară de aceea la o bancă de asigurare mai obvin și alte daraveri: depuneri, incasso, plătiri etc. Contabilitatea trebuie să țină samă de toate acestea și să

se întocmească astfel încât singuraticile feluri de afaceri și daraveri să fie cât mai clar arătate. Și aceasta se ajunge mai ușor așa, că băncile de asigurare, la centralele lor poartă contabilități separate după singuraticii rami de afaceri. Aceasta și pentru că e mai lămurit și pentru că și legea cere. La banca noastră de asigurare încă se poartă contabilitatea separată pentru asigurările de foc, separată pentru cele de vieată și separată pentru celelalte afaceri ce mai obvin (depuneri, împrumuturi, incasso, plătiri etc.). Așa fiind și contabilitatea agenturilor și reprezentanțelor trebuie să țină samă de aceste împrejurări și să se acomodeze lor, ceea ce se poate face prin aceea că în această contabilitate se va purta evidență separată (prin conturi separate) atât pentru afacerile de foc, cât și pentru cele de vieată și — în âne — și pentru celelalte afaceri diverse ce s'ar mai ivi. În acest mod se stabilește un raport clar și exact între contabilitatea agenturilor și seprezentanțelor și între cea a centralelor băncilor de asigurare.

Al doilea moment de care trebuie să se țină samă în contabilitatea agenturilor și reprezentanțelor este — cum am spus mai sus — organizația de care trebuie să dispună acestea în scopul unei activități folositoare. Agenturile și reprezentanțele „Băncii generale de asigurare” — căci despre aceasta e vorba — se dau de regulă — direct sau prin vre-un funcționar — băncilor noastre românești, ca să lucreze în acele comune în cari și de altfel au afaceri și legături. În aceste comune ele vor lucra prin bărbați de încredere sau agenți, cu cari vor stă continua în legături de afaceri. Bărbații de încredere respective agenții vor acvira afacerile și tot lor li se vor trimite spre incassare și predare. Legăturile dintre aceștia și agenturi vor trebui să reiasă și în contabilitate. Fiecărui bărbat de încredere sau agent va trebui să i se deschidă un cont separat care va purta evidență despre afacerile în curgere.

Din cele expuse până aci rezultă dară că contabilitatea agenturilor și reprezentanțelor va trebui să se acomodeze pe deoparte împărțirii contabilităților, ce le poartă centrala, pe de altă parte organelor subalterne ale ei: agenți ori subagenturi. Față de centrală va avea deci conturi separate pentru afacerile de foc, separate pentru cele de vieată și separate pentru celelalte daraveri, ce s'ar mai ivi. Față de organele subalterne va avea conturi separate pentru fiecare agent, conturi, în cari — întrucât afacerile respectivelor agenți nu sunt în proporție cu adevărat mari — se pot trece toate soiurile de afaceri, cari obvin. Alte conturi, cari mai obvin în această contabilitate se indică de sine.

Ce privește cărțile și evidențele, cari au a se folosi la contabilitatea agenturilor și reprezentanțelor, acestea se împart în două grupe. Una a evidenței afacerilor și alta a contabilității propriu zisă. Evidența afacerilor are de scop să țină în samă afacerile de asigurări, cari se produc prin agentură respective reprezentanța. Ea se poartă în *jurnale de afaceri*, în cari

se introduc toate ofertele de asigurări după dat, nume și obiect și în cari se însamnă și felul în cari au fost rezolvite. Evidența aceasta e cât se poate de ușoară și nu reclamă nici o descriere deosebită. Principalul este ca ea să se poarte regulat și exact.

Cu mult mai de mare însemnătate sunt însă cărțile, cari se poartă la contabilitatea propriu zisă a agenturii respective reprezentanței. Explicarea lor trebuie făcută cât se poate de detaliat, ca să poată fi înțelese cât mai bine.

Ca cărți de contabilitate sunt a se purta: *cassa*, *jurnalul*, *maestrul* și *saldaconti*.

Cassa cuprinde toate afacerile de bani gata, toate încassarile și plătirile. Ea însă trebuie purtată numai acolo unde agentura, respective reprezentanța nu e în legătură organică cu vre-o bancă, adecă unde agentura, respective reprezentanța e total independentă. Acolo însă unde agentura o are o bancă sau un funcționar al ei și unde incasso și plătirile se pot face prin banca respectivă, registrul *cassa* poate lipsi. El va fi înlocuit cu un cont pe numele băncii respective în *maestrul* agenturii, cont care va fi debitat cu toate încassarile și creditat cu toate plătirile.

Jurnalul respective primanota cuprinde toate afacerile de credit. În jurnal se poate trece zilnic, după cum se ivesc afacerile. Dacă însă circulația în afaceri e mare, se poate folosi o strazză din care să se treacă apoi posturile grupate în jurnal.

Maestrul e cartea principală, care conține conturi pentru toate relațiile de afaceri și personale. În *maestru* se va deschide: un cont pentru afacerile de asigurări de foc și altul pentru cele de viață. Pentru relațiile față de centrala băncii de asigurare se va deschide: contul *centrala, secția I* (secție I la centrală administrează afacerile de asigurări de foc); contul *centrala, secția II* (aceasta secție administrează afacerile de asigurări de viață) și contul *centrala diverse*, pentru daraverile ce nu aparțin nici secției asigurărilor de foc, nici celei de viață (incasso, plătiri etc.) Pentru agenții săi, agentura va deschide în *maestru* conturi separate. Observăm însă că întrucât ar fi mulți agenți și dese afaceri și întrucât s'ar afla de lipsă, pentru aceștia s'ar putea deschide conturi în *saldaconti*, în care caz în *maestru* am avea un cont general, contul agenți. Tot în *maestru* se deschide apoi cont pentru banca la care aparține agentura sau cu care stă ea în legătură nemijlocită; cont pentru *postsparcassa* (dacă agentura își deschide cont deosebit la *Cassa de păstrare postală*); cont de incasso, de provizii, de valori reprimite etc., după cum se recere prin necesitățile date.

Saldaconti se poartă — cum am zis în cele precedente — numai pentru cazul când anumite conturi în *maestru* ar fi grupate, ca contul agenților etc.

*

După ce am făcut aceste explicații introductive, ca să fim înțeleși cât mai bine, vom lua și vom analiza un caz practic. Să presupunem, că e vorba de agen-

tura „Cassei de păstrare“ din Săliște, care își are agenți și subagenți în toate comunele din cerc. La aceasta agentura, care prin organele sale a înaintat la centrala băncii de asigurare mulțime de oferte de asigurări de foc și de viață se desvoaltă următorul caz de afaceri.

Ianuar 1 Centrala băncii de asigurare trimite agenturii dela „Cassa de păstrare“ din Săliște patru polițe de foc pentru comuna Aciliu și anume:

polița Nr. 5430	cu un premiu de K	8·10
„ „ 5431	„ „ „ „	12·20
„ „ 5432	„ „ „ „	16·80
„ „ 5433	„ „ „ „	19·40
Total		K 56·50

sumă cu care centrala avizează, că a debitat agentura în contul secției I.

Ianuar 2. Agentura trimite polițele Nrii 5430—33 „Insoțirii de credit“ din Aciliu, care îi este agent și care a și prezentat ofertele pe baza carora s'au emis polițele, să le incasseze și inmanueze, avizându-o tot odată că cu contra valoarea de K 56.50 a debitat-o în cont.

Ianuar 6. „Insoțirea de credit“ din Aciliu avizează agentura că a incassat polițele trimise în 2 l. crt., și că suma de K 56.50 a depus-o în favorul contului „Cassei de păstrare“ din Săliște, ceea ce se confirmă și din partea acesteia.

Ianuar 8. Centrala trimite următoarele polițe de asigurări de foc:

Nr. 5510	din Săliște	cu incasso K	20·50
„ 5511	„ „ „	„ „	14·20
„ 5512	„ Galiș	„ „	18·50
„ 5513	„ „	„ „	33·40
„ 5514	„ Mag	„ „	16·—
„ 5515	„ „	„ „	28·10
„ 5516	„ „	„ „	19·—
Total			K 141·20

și avizează că cu această sumă a debitat agentura în contul secției I.

Tot asemenea trimite și polița de viață Nr. 1240 asupra lui N. Tâmpănar, Săliște cu un premiu pe K 285— și avizează că cu această sumă a debitat agentura în contul secției II.

Ianuar 10. Agentura incassează prin „Cassa de păstrare“, Săliște polițele de foc Nrii 5510—11 în suma de K 34·70. Polițele Nrii 5512—13 le trimitem spre incasso agentului nostru din Galiș Ioan Marin, debitându-l cu valoarea lor de K 33·40; Nrii 5514—16 îi trimitem agentului din Mag, Nic. Drăgan și-l debităm cu K 63·10. În fine avizăm pe N. Tâmpănar că i-a sosit polița de viață Nr. 1240 și îl rugăm să achite premiul de K 285— per 15 l. crt.

Ianuar 12. Centrala ne trimite chitanța de premii Nr. 415 de K 112 dela polița de viață Nr. 1140 asupra lui Ion Roșca, Săliște să o incassăm per 15 l. crt.; tot asemenea trimite obligația dela asigurarea de foc ce a dat-o în anul trecut N. Stefla pentru asigurarea

sa de foc. Obligația sună pentru suma de K 28·50 și e scadentă la 20 l. crt.

Ianuar 15. N. Tâmpănar achită polița de viață Nr. 1240 de K 285— la „Cassa de păstrare“, Săliște.

Ianuar 16. Ioan Marin, Galiș ne avizează că a încasat polițele Nrii. 5512—14 și suma de K 33·40 a avizat-o „Cassei de păstrare“ prin Postsparcassa. Nic. Drăgan din Mag ne avizează că a încasat polițele Nrii 5514—15 în suma de K 44·10 și că suma aceasta ni-o trimite prin mandat postal; totodată ne înștiințează că polița Nr. 5516 n'a putut-o încasa și deci ni-o retrimite spre descărcarea contului său.

Ianuar 20. Ioan Roșca ne anunță că a cerut și a primit dela centrală un respir de plată de 2 luni pentru chitanța de premiu Nr. 415 a poliței sale de viață Nr. 1140 în suma de K 112—; N. Steflea achită obligația de K 28·50 per azi la „Cassa de păstrare“, Săliște.

Ianuar 23. Centrala ne roagă să plătim pentru ea lui Ioan Comșa suma de K 120— ca interese de acții.

Ianuar 25. Centrala ne trimite următoarele polițe de foc:

Nr. 5612 din Săliște cu premiu de K 25·16

„ 5613 „ Gurarăului cu „ „ 42·80

și se avizează că cu suma de . . . K 67·96 ne-a debitat în contul secției I.

Totodată trimite și chitanța de premiu Nr. 518 de K 94— per. 30 l. crt., dela polița de viață Nr. 1060 asupra lui N. Manta, Gurarăului. Cu suma acestei chitanțe ne-a debitat în contul secției II.

Ianuar 27. Incasăm per „Cassa de păstrare“ polița Nr. 5612 de K 25·16 și trimitem agentului nostru N. Comanicu spre incasso polița Nr. 5613 de K 42·80 și chitanța de premiu Nr. 518 de K 85— avizându-l că cu ambele sume l-am debitat.

Ianuar 31. N. Comanicu ne avizează că neputând încasa polița Nr. 613, a luat dela asiguratul I. Poponea un cambiu de K 42·80 per 1 Martie, pe care ni-l alătură și trimite prin mandat postal suma de K 84— contravaloarea chitanței de premiu Nr. 510 a poliței de viață Nr. 1060.

Ianuar 31. Retrimitem centralei polița de foc Nr. 5516, rămasă neincasată de K 19— și cambiul lui I. Poponea de K 42·80 per 1. Martie, ca contravaloarea poliței de foc Nr. 5613. Cu ambele sume debităm contul centralei, secția I; Retrimitem și chitanța de premiu Nr. 415 dela polița de viață Nr. 1420 pentru care centrala a acordat respir de două luni. Cu contra valoarea pe K 112 debităm centrala II.

(Va urma).

SITUAȚIUNEA AGRICOLĂ.

(Recolta și starea sămănăturilor).

Ministrul de agricultură ungar pretuește astăzi cele patru sorte de bucate mai însemnate și întregește datele referitoare la porumb și cartofi precum urmează:

	prețuirea de azi	prețuirea anterioară	anul 1911
	milioane măjime trice.		
grâu	46·65	46 —	47·63
săcară	13·64	13·51	12·79
orz	15·19	14·63	15·88
ovăs	11·51	11·60	13·08
porumb	48·61	51·05	34·81
cartofi	52·57	53·77	43·97

Din raportul ministerial oficial extragem următoarele:

Dela 20—31 August precum și în primele zile ale lui Septembrie timpul a fost schimbăcios, îndeosebi ploios și relativ prea recoros. Mai multe ploi au fost în Ardeal, apoi în părțile nord-estice și nord-vestice ale țării, precum și în sudul ținutului de peste Dunăre. Timpul ploios a cauzat mari pagube economilor, nu numai prin aceea, că, în urma ploilor prea abundante multe râuri și pârăie de munte au exundat și inecat câmpuri întregi de bucate (mai ales în Ardeal) ci și prin aceea, că astfel s'a împedecat mult strângerea bucatelor de pe câmp sau cel puțin le-a micșorat cantitatea și le-a alterat calitatea. În fine a mai păgubit acest timp pe economi și prin aceea, că a întârziat prea mult sau a făcut chiar imposibilă efectuarea anumitor sămănături de toamnă, cari sunt obicinuite a se face după porumb și cartofi. — Și imblătitul (treeratul) bucatelor a suferit mare întârziere în urma ploilor aproape neconținute din zilele ultime și (mai ales la moșii mai mari) bucatele adunate în stoguri pentru treerat au crescut și s'au stricat astfel în mare parte. — Totuși în cele mai multe părți ale țării imblătirile făcute corăspund așteptărilor anterioare, ba pe alocurea și întrec aceste așteptări. Față cu anul trecut recolta acestui an — cu excepțiunea ovăsului — poate fi multămitoare și corăspunsătoare.

Imblătitul grâului s'a terminat preste tot locul în țară la economii de pământ mai mici și numai ici-colea la moșii mai mari mai este în curgere. Rezultatele cantitativ sunt — putem zice — în general satisfăcătoare, dar în ce privește calitatea lasă de dorit, ceea-ce e și explicabil deoparte prin seceta din Iulie, de altă parte prin ploile prea multe din timpul ultim. Recolta de paie este în general bună. Din teritorul sămănat cu grâu de 7.278,535 jug. cat. s'au secerat cca 6.053,100 jugăre, ceea-ce cu media stabilită pe baza rapoartelor oficiale de 7·71 m. m. pro jugăr ar da o recoltă generală de grâu de cca 46,658,000 m. metriche.

Săcara în ținuturile mai înalte și mai deluroase încă nu s'a secerat preste tot locul, dar e în curgere. La aceasta a împedecat-o timpul ploios. Rezultatele îmblătitudinii sunt ca și la grâu. Mai slabă ca calitate și mai bură ca cantitate față cu așteptările anterioare.

Paie de seară sunt multe. — De pe teritoriul de 1.940,000 jug. cat. semănat cu săcară se vor recolta — socotit cu media de 7.03 m. m. la jugăr — în total cca 13.644,000 m. m. față cu 12,790 măji m. din anul trecut.

Înblătitudinarea orzului, în parte e terminat, în parte însă acum e în curgere. Cu excepțiunea comitatelor transilvănene rezultatele sunt în ce privește cantitatea satisfăcătoare, calitatea însă lasă preste tot locul de dorit. Orz alb de bere în general e foarte rar. De pe circa 1.851,000 jug. cat. s'au secerat, cu media stabilită pe baza datelor diferiților raportori agricoli și a inspectoratelor agricole, de 8.21 m. m. la jugăr, 15,195.000 măji metrice de orz. În anul trecut 1.924,000 jug. au dat o recoltă de 16.023,000 m. m.

Ovășul încă s'a cam trierat prin cele mai multe locuri și numai prin părțile mai muntoase ale țării și pe țărmul stâng al Dunării mai este încă în curgere. Rezultatul mijlociu. Teritoriul semănat cu ovăș și ajuns la seceră a fost de 1.749,000 jug. cari cu media de 6.58 m. m. la jugăr, dau o recoltă de cca 11.515 000 măji metrice de ovăș, față cu 13.014,000 m. m. la un teritoriu de 1.866,000 jug. din anul trecut.

După raportul biroului statistic din Agram, în Croația și Slavonia se așteaptă resp. s'a realizat următoarea recoltă:

	jugăre	cu media de	măji metrice
grâu	586,749	6.08	4.043,000—
săcară	115 840	5.5	641,144—
orz	110,142	5.0	613,066—
ovăș	168,310	5.40	930,574—

Porumbul s'a dezvoltat bine aproape peste tot locul în țară. Cocii sunt înalți și tulele frumoase. Furtunile au cauzat pe ici, pe colea pagube destul de însemnate. — Porumbul promite o recoltă bogată, dar în urma timpului acestuia prea umed și relativ răcoros sau chiar rece, e mare teama, că nu se va coace preste tot locul. Teritoriul, care se găsește azi semănat cu porumb se poate evalua la cca 4.300,000 jug. cari cu media de 11.20 pro jugăr ar da o recoltă generală de cca 48.615,000 măji metrice, sau mai puțin cu 2.442,000 față cu prețuirea oficială din 19 August crt., ceea ce se explică prin timpul acesta nefavorabil din urmă. În anul trecut de pe un teritoriu de 4 280,000 s'au recoltat de abia cca 34.907,000 măji metrice de porumb.

Sortele timpurii de cartofi acum se scot, dar aceste lucrări sunt mult împedecate de timpul acesta ploios. Ploile prea multe din urmă încep a fi păgubitoare și pentru sortele mai târzii, împedecându-le coacerea. Pe alocurea cartofii încep a putrezii în pământ în urma prea multei umezeli. Se așteaptă o recoltă mijlocie. De pe un teritoriu de cca 1.079,000

jug. ce se găsește azi semănat cu cartofi, se speră o recoltă de 48.20 m. m. la jugăr sau în total rotund 52.014,000 măji metrice de cartofi. — În anul trecut 1.078 000 jug. au dat 44.370 000 măji metrice, deci cu 7.640,000 mai puțin față de anul acesta.

Rapița de toamnă acum a început a se semăna. Timpul este favorabil. Cea semănată mai înainte a răsărit frumos. Legumărilor le-au făcut mult bine ploile din timpul acesta, dar răcirea temperaturii împedecă coacerea. Varza e frumoasă, deși pe alocurea umezeala prea mare începe să-i strice. Napii de zahăr sunt foarte frumoși și promit o recoltă excelentă acolo, unde n'au ajuns sub apă în urma inundărilor; numai cât timpul recoros le întârzie coacerea, iar umezeala prea multă de acum, dacă va mai ține, le alterează conținutul de zahăr. Napii de nutreț încă sunt frumoși, și recoltarea lor pe alocurea s'a și început.

Nutrețurilor de tot felul le-a priit ploile acestea rulate și lucerna d. e. s'a cosit deja a patra oară și în astfel de locuri, în cari de regulă în alți ani numai de trei ori se cosea. — Năcazul este că nutrețurile din timpul acesta nu se pot usca, din cauza ploilor prea multe și a timpului rece. Pășunile sunt verzi și oferă vitelor nutremânt destul. Prin Ardeal mai ales, multe locuri de pășune au fost inundate și astfel făcute imposibile de folosit în anul acesta. La munte încă sunt slabe pășunile din cauza timpului prea rece. Prospețele recoltei de poame scad tot mai mult.

Viile în general ar suportă destul de bine umezeala aceasta, dar de-o parte timpul recoros le împedecă coacerea, de altă parte peronospora ia întinderi tot mai mari, se înțelege, mai ales pe acolo unde nu s'au folosit din vreme mijloace contra acestei boale. Recolta de struguri diferă după cercuri și ținuturi, în general însă se poate afirma, că va fi numai mijlocie și sub-mijlocie, timpul cel rece împedecând coacerea strugurilor.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 19 Septembrie 1912.

În piața internațională de bani situația este neschimbată. Exportul de aur din London la America semnalat și de noi în raportul nostru ultim a fost neînsemnat și a încetat fără a provoca perturbații mai mari. Discontul privat a cotat $3\frac{3}{4}\%$, bani de zi însă $1\frac{3}{4}\%$. În Berlin, în urma șvonului, până acum neconfirmat de fapte, că Banca imperială germană urcă etalonul, discontul privat s'a urcat la $4\frac{1}{2}\%$ dar s'a redus apoi la $4\frac{3}{8}\%$. Dintre piețele mari conducătoare singur în Paris sunt stări mai favorabile, discontul privat cotând aici $2\frac{7}{8}\%$.

În piața internă situația continuă a fi neschimbată. Bani sunt rari, după ce ofertele din străinătate încă lipsesc cu desăvârșire. Dealtcum afacerile încă se mișcă în cadre modeste și cererile la Banca Austro-Ungară s'au imputinat. Discontul a cotat pentru cambii de prima bonitate 5% , pentru bani mijlocii $5\frac{1}{2}\%$ și cambii comerciale de portofoliu dela $6\frac{1}{4}\%$ în sus.

CRONICA.

Muzeu comercial și industrial în România. În curând se va deschide în București un muzeu comercial industrial, care va cuprinde:

1. O secțiune agricolă propriu zisă, pe cât se poate de completă, divizată în diferite grupe și cuprinzând produsele transformate ale agriculturii.

2. O secțiune a industriilor derivate din agricultură (faină, vin, bere, alcool, vite, țesături, etc.).

3. O secțiune a industriilor care întrebunțează pământul ca material prim și a produselor naturale ale solului.

4. O secțiune minieră rezervată produselor subsolului (pietre, petrol și derivate, sare, cărbune, fosile).

5. O secțiune specială de alimentațiune, conserve, fructe, legume, avicultură, lapte și derivate).

6. O secțiune a industriei domestice.

În fine vor mai fi alte trei secțiuni speciale: a mașinelor, a muncii și a invențiilor utile.

Fiecare secțiune va avea sala sa specială. Ca arhitectură muzeul e repartizat în 5 mari săli.

Sala industriei domestice va imita o curte de mănăstire cu arcade, colonade, etc.

Noul muzeu comercial și industrial va fi deci nu numai interesant dar și folositor.

Sumar.

„Ustredna Banca“ și băncile noastre. — Părerii referitoare asupra situației. — Contabilitatea afacerilor de asigurare. — Situația agricolă: Recolta și starea sămănăturilor. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Muzeu comercial și industrial în România.

Un absolvent al școlii comerciale liber de miliție cu praxă de 10 ani, vorbește și scrie perfect limbele română și maghiară caută un post de **CONTABIL la vre-o bancă română din patrie.**

Adresa o dă administrația.

1-2

„PIATRA“,

cassă de economii, societate pe acții în Teiuș.

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant** la institutul „PIATRA“ din Teiuș-Tövis. Terminul concursului 12 Octombrie 1912.

Salariu anual K 1000.—.

Direcțiunea.

Nr. 1394/1912.

CONVOCARE.

În înțelesul §§-lor 23 și 24 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține în Sibiu în zilele de 13 și 14 Octombrie n. 1912.

Programul adunării:

Duminică, în 13 Octombrie n. 1912, la orele 11 a. m. în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii“:

I. Ședința I, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscriserea delegaților prezenți ai despărțimintelor.
3. Raportul general al comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general;
 - b) censurarea socotelilor anului 1911 și a proiectului de buget pe anul 1913;
 - c) înscrierea membrilor noi;
 - d) pentru întregirea comitetului central.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.*)

II. Desvălirea bustului lui Gheorge Barițiu, îndată după ședință.

După prânz la orele 4.

III. Ședința festivă a secțiilor științifice-literare, care va avea loc în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii“. Conferința D-lui Dr. Ioan Lupăș, despre Gheorghe Barițiu, și alte conferințe.

Luni, în 14 Octombrie n. la orele 8 a. m.

Ședința a II-a, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general și propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunii însărcinate cu censurarea socotelilor pe 1911 și a proiectului de buget pe 1913 și propunerile acestei comisiuni.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi.
4. Alegerea a doi membri în comitetul central.
5. Fixarea locului pentru adunarea gen. viitoare.
6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal.
7. Închiderea adunării generale

Continuarea ședinței la orele 3 p. m.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 7 Septembrie 1912.

A. Bârseanu m. p., Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
prezident. secretar.

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, președintelui „Asociațiunii“ (Sibiu. Str. Șigua Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

„SEVERINEANA”, societate comercială pe acții în Caransebeș.**CONVOACARE.**

Domnii acționari ai societății comerciale „Severineana” se invită la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Caransebeș la 28 Septembrie a. c. st. n. la 3 ore d. m., în sala societății „Sebeșana” casă de păstrare, Caransebeș.

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii și bilanțul pe timpul dela 1 Iulie 1911 până la 30 Iunie 1912.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Deciziune asupra celor de sub punct 1, 2 și darea absoluturului.
4. Eventuale propuneri.

Caransebeș, la 10 Septembrie 1912.

Nicolae Marin, președinte.

Nicolae Velcu, secretar.

Observare. **Vot decisiv** în adunarea generală au numai acei acționari, cari cei puțin cu 3 zile înainte de adunarea generală au depus la societate acțiunile transcrise pe ei cel puțin 3 luni înainte de adunarea generală (§. 25) și eventual document de plenipotență subscris și de doi martori.

INCHEIEREA CONTURILOR

pe timpul din 1-a Iulie 1911—30 Iunie 1912 a Societății comerciale pe acții „SEVERINEANA”, Caransebeș.

Fondată la 3 Martie 1898. □ Inceperea activității 11 Decembrie 1898.

Activa.	Contul Bilanțului		Pasiva.	
	K	f	K	f
Cassa în număr	2,504	20	Capital societar	117 000 —
Acții străine	700	—	Fond de rezervă	29,000 —
Timbre, cambii și mărci	889	58	Creditori	127 194.17
Mărfuri	141,238	43	Cont-curent	25,104.14
Mobilier	4 972	55	Dividendă neridicată	1 014 —
după 10% amortizare	497	25	Depozite	2 257 42
Investiri	1 855	96	Profit curat	9,022.10
după amortizare de	555	96		
Debitori en gros	37,409	39		
Debitori detail	41,128	47		
Rămese	80 099	57		
Anticipații	846	89		
	310,591	83		310 591.83
Debit.	Contul Profit și Perdere.		Credit.	
	K	f	K	f
Chirie	857	50	Venit transpus din anul 1910—11	125.12
Salare	15,659	08	„ dela mărfuri	32,904.94
Spese generale	2,384	01	„ „ scont de mărfuri	900.87
Porto postal	499	92	„ „ timbre și mărci	177.70
Dare directă și comunală	3,158	57	„ „ efecte	24.79
Amortizare din mobilier	497	25	„ „ pretensiuni descrise	35 —
„ „ investiri	555	96	„ „ interese	1 874.42
Descrieri	2,449	12		
10% dot. fondului de rezervă	959	33		
Profit curat	9,022	10		
	36,042	84		36,042.84

Caransebeș, 30 Iunie 1912.

Nicolae Marin m. p., președinte.

Petru Lepa m. p., cond. prăvăliei.

Dumitru Rădac m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Constantin Burdă m. p.

Petru Bortun m. p.

Dr. Nicolae Ionescu m. p.

Ioan Stoian m. p.

Alexandru Balaș m. p.

Constantin Calțion m. p.

George Rudeu m. p.

Nicolae Velcu m. p.

Acest bilanț l-am revidat dimpreună cu contul profitului și al perderilor și confruntându-le cu cărțile principale și auxiliare le-am aflat în deplină consonanță.

Caransebeș, la 12 Septembrie 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Ioan Mihai m. p., președinte.

N. Popovici m. p.

I. Bâlc m. p.

N. Sporea m. p.

Martin Vernichescu m. p.